

Motion till riksdagen 2022/23:2014

av **Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)**

Kunskapslyft för barns rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett kunskapslyft för barn för att stärka deras kunskaper om sina egna rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av återkommande utbildningar riktade mot alla som jobbar med barn samt en särskild satsning på lärare för att ge kunskap gällande FN:s barnkonvention och metoder att jobba med för att säkerställa barns rätt till inflytande, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barn- och ungdomsorganisationers betydelse för att öka kunskaperna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 1 januari 2020 gäller FN:s konvention om barnets rättigheter som svensk lag. Det innebär att konventionen har fått en starkare juridisk ställning och har samma status som andra svenska lagar. Barnkonventionen har nu en starkare ställning då den både gäller som lag (genom inkorporering) i kombination med en transformeringsmetod som innebär att alla våra lagar ändras och anpassas till konventionens bestämmelser.

Det här var en viktig milstolpe som många jobbat för under lång tid, i politiken och inte minst civilsamhället och Barnrättssverige. Efter detta har arbetet fortsatt med att lyfta kunskapen om hur man jobbar med barns rättigheter i våra myndigheter och lagstiftningsprocesser. Ska rättigheterna, inte bara på pappret utan också i verkligheten, göra den skillnad barn förtjänar så är dock en kunskapshöjning i hela samhället helt avgörande.

Myndigheter och det offentliga Sverige borde efter över 32 år med barnkonventionen ratificerad och med portalparagrafen om barns bästa i främsta rummet redan vara experter. Inte minst när det gäller barns rätt att höras, vara delaktiga och ha inflytande i

frågor som berör dem. Sverige är ett av världens bästa länder att växa upp i, men vi kan bara konstatera att vi har mycket arbete kvar att göra i frågan om barns rättigheter. Därför har kunskapslyftet riktat mot Myndighetssverige och kommuner samt regioner varit viktigt. Men det räcker inte med det. Det krävs ett lika stort kunskapslyft hos barnen själva.

För att kunna ställa krav och stå upp för sina rättigheter måste man i grunden känna till dem. Alltför många barn har aldrig fått utbildning i eller ens information om FN:s barnkonvention. Det visar undersökningar från barnrättsorganisationen Unga Örnar.

Under de första tio åren med barnkonventionen sattes det av pengar för att olika frivilligorganisationer skulle kunna sprida kunskap om barnkonventionen till landets skolelever. Skolmaterial togs fram, och en rad olika insatser bidrog till att 90-talets barn fick en ökad kunskap om sina rättigheter. I dag finns inte samma möjlighet och stöd till barnrättsorganisationerna. Barnrättskommittén har också i den svenska granskningen återkommande lyft fram kritik mot den låga kunskapsnivån bland barn och ungdomar om barnkonventionens innehåll. Kunskapen om barns rättigheter bland lärarna är också alltför låg.

Detta är en utveckling som måste brytas. Alla barn har rätt till kunskaper om sina rättigheter. En väg är att stärka skrivningarna i skolans styrdokument så att elever under sin skoltid blir utbildade i barnkonventionen. Här är lärarna en helt avgörande yrkesgrupp för att förverkliga innehållet i FN:s konvention om barnets rättigheter, och möjligheterna att ge såväl blivande som redan verksamma lärare mer kunskap i dessa frågor bör ses över. Men det räcker inte med skolan.

Det är dags att införa regelbundna utbildningar om barnets rättigheter för alla som jobbar med eller för barn. Det är en rekommendation från FN som man gett Sverige redan år 2005 och följde upp år 2015.

Samtidigt behöver man likt de första åren på 90-talet också se över möjligheten att stärka barn- och ungdomsorganisationer så att de kan vara en aktiv del i den folkbildning som nu kommer att behövas. Det är grundläggande att varje barn känner till sina rättigheter och lär sig mer om dem. Det är hög tid att genomföra ett kunskapslyft som ger alla barn rätt till kunskap om sina rättigheter. Detta i nära samarbete med civilsamhällets olika organisationer och svensk skola för att nå ut brett.

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)

Heléne Björklund (S)

Serkan Köse (S)

Anna Wallentheim (S)

Anna-Belle Strömberg (S)

Karin Sundin (S)